

I Surat-na Si Pablo

Pada'iray Si

Tito

Pagbulig Pagsabot Sito Surat

I magsurat sito, iya si Pablo nga rilihugun-na si Diyos pati' apostul-na si Jesu-Kristo (1:1). Kulawin na hamok ari si pahina 394 pagpasayod si bug'os pagka'a-na si Pablo. Agsurat-nay to para si Tito nga ungod dadi'-na tungod kay ag'abuyon mga iya si pagtu'o (1:4). Ka'urugan i mag'isip nga agsurat-nay to si Pablo ngan 65 AD (mga 35 anyos kahuman abanhaw si Jesus) ngan kari'-na si syudad Corinto myintras iya anakka si syudad Nicopolis (kulawin si 3:12). Agsurat-nay to kahuman si pakagawas-na si primero kaprisu-na ari si Roma.

Si Tito ma'in Hebro pero agtutu'o iya si Jesu-Kristo. Adda dina iya Griko (Gal 2:1,3). Kapadis-nay to si Pablo ngan katumuy-tumuy-na si trabaho pagpanginano si magpanutu'o (2Cor 8:23). Agbilin-nay to si Pablo ari si isla Creta paghamis si mga kinahanglanon pa labihan na i pagtu'in mga lalla si kada bungto nga angay ag'inantan si katungdanan bilang mahanak si pagtu'o (1:5).

Aniya' tallo bali ka'impurtanti nga nagpa'anna'-na si Pablo ato sito surat. Primero, agtugunan-na si Tito kon ay klasiha kina'iya i kina'anda'an si addangan nga angay ag'inantan si katungdanan bilang mahanak si pagtu'o (1:5-11). Kaduwa, agmandu'an-na si Tito kon pinapa'i pagpanginano pati' pagturo' si pala'in-la'in grupo (2:1): Parti si mga mabu'ot na (2:2-5), parti si mga dadi'-dadi'on pa (2:6-8), parti si mga uripon (2:9-10). Katallo, agturo' ato si Pablo kon ay i angay kina'iya para si addangan nga magtutu'o (3:1-3,9-10).

I Pagtunga'-tunga' Sito Surat

1. I Pagpakilala (1:1-4)
2. I Trabahu-na si Tito ari si Creta (1:5-16)
3. I Angay Papaturu'on si Pala'in-la'in Grupo (2:1-15)
4. I La'in Pa mga Kinahanglanon Nagbuhat (3:1-11)
5. I Ultimo mga Panugun-tugon (3:12-15)

1 ¹Tikang to surat si Pablo. Nagtu'inan ako bilang rilihugun-na si Diyos pati' bilang apostul-na si Jesu-Kristo basi' sapatuttut-ko i mga pinili'-na a'a pagtu'o si iya ngan basi' sapasayud-ko i kamatu'uran hi'unong si iya nga akagiya si mga iya si diyusnon kinabuhil'. ²Yayto pagtu'o pati' kasayuran agbuwan kasiguruhan pag'angkon si mga nag'anduy-na kinabuhil' nga gana' katapusan-na. Sayod kita kam nga ga'i ata'o pagbullo' i Diyos ngan antis si panikangan agsa'ad iya nga a'allom i mga a'-na hasta si kahastahan. ³Mangno si panakka-na si nagtala'an-na uras, agsara i allingun-na pina'agi si pagpasamwak-na si mga tinapuran-na pariho si ako. I Diyos nga Paragsalbar-ta kam, iya i magmando' si ako pagpasamwak si allingun-na.

⁴Tigsurat-koy to para si ka'aw Tito, ka'aw nga ungod dadi'-ko tungod kay ag'abuyon kita si pagtu'o.

Amalako ako si Diyos Tata' pati' si Kristo Jesus nga Paragsalbar-ta nga sa'angkun-mo i mapinalangga'on pagpanginanu-na pati' i kamurayaw-na mga iya.

I Trabahu-na si Tito ari si Creta

Buhat 20:17-35; 1Tim 3:1-13; 5:17-25; 1Ped 5:1-4

⁵Ag'ambanan-ta kaw anan si isla Creta paghamis si mga kinahanglanon pa labihan na i pagtu'in mga lalla si kada bungto nga angay ag'inantan si katungdanan bilang mahanak si pagtu'o sigon si nagmandu'-ko si ka'aw. ⁶Kinahanglan i makatu'inan nga gana' makabasol, ngan gana' la'in alla-na. Kinahanglan i mga dadi'-na agpanutu'o ngan gana' makapasumbong nga agpamatakas hamok si mga karuyag-na ngan ga'i agpanunod si mahanak. ⁷Kinahanglan nga gana' makabasol sito a'a kay iya i mangngataman si magpanutu'o ngan nagtapuran pagpanginano si dimu'an tawa'-na si Diyos. Kinahanglan nga ma'in iya duminanti, ma'in masisinahon, ma'in paralango, ma'in makihihiranon ngan ma'in daya'on si pag'inanda' kwarta. ⁸Lugod, kinahanglan iya andam pag'istimar si bisan say, alipay pirmi iya si dimu'an nga mahalap ngan ata'o pagdalom si isip-na. Kinahanglan liwat iya nga matadong, diyusnon ngan aglugaring pagdiri' si mara'at kina'ia-na. ⁹Kinahanglan nga ag'unong iya si allingon nga makatapuran sigon si ungod nagturo', basi' pirmi aniya' si mga nag'ataman-na nga ma'aghat pina'agi si pagturo' si tama' pagtu'o pati' basi' akapamatu'od iya nga sala' i pagdiri' sito.

¹⁰Kinahanglan i mga mahanak si pagtu'o nga manginano sito kay si kamatu'uran, malabbat na i mga suplikado. Agparapanbaragaw hamok to si gana' kapulsanan-na ngan mga bullu'on, labihan na i ditangnga' si mga tinuri' magpanutu'o. ¹¹Kinahanglan mga iya nga apugong kay aniya' mga panimalay nga pabulag si pagtu'o pina'agi si pagturu'-na mga iya si ma'in angay ngan agbuhat-nay to hamok mga iya basi' agpakapangwarta.

¹²Mismo ngani' addangan si mga paragsumat nga sunsana'an akapinugad, "Bullu'on gayod i mga taga Creta, mga mara'at a'a nga gana' batasan-na pati' mga hubya' nga makikinabos." ¹³Ungod nan gayod mga allingun-nay nan. Sanglit isugi-bi mga iya ngan isplikari-bi pahalap, basi' ahul'os i mga pagtu'u-na ¹⁴ngan basi' ga'i mga iya manginano si mga surusurumatuna si mga Hebro, o ma'in ngani' si mga mandu'-na si magpandiri' si kamatu'uran. ¹⁵Para si mga a'a nga ata'o paglikay si pagparapakasala', tugot i paggamit si dimu'an inanna' kay ga'i to akabawa si mga iya pagsala', pero para si ga'i magkatara'o paglikay pagparapakasala' nga ga'i agpanutu'o, bisan ay i naggamit-na mga iya, akabawa pirmi dina si mga iya pagsala'. Si kamatu'uran, hasta i mga inisipan-na lagtok si sala' ngan ga'i na gayod mga iya agkatara'o pagturutimbang kon ay i mahalap pati' kon ay i mara'at. ¹⁶Agparapaminugad to nga akakilala mga iya si Diyos, pero pina'agi si mga gawi'-na, kinakulawan nga agdiri' mga iya pagpaki'adda si iya. Si pangulawan-na si Diyos, mga makasusulya' mga iya, mga suplikado ngan ma'in na angay pagbuhat si bisan ay nga mahalap.

I Angay Papaturu'on si Pala'in-la'in Grupo

Efeso 6:5-9; Col 3:22-4:1; 1Ped 2:18-25

2 ¹Kinahanglan kaw Tito nga agturo' sigon si tama' pagtu'o. ²Sumatin i kamabu'utan lalla nga kinahanglan agpanlugaring pagdiri' si mga mara'at kina'iya-na, tigparispitar, ngan ata'o pagdalom si mga isip-na. Kunta' hul'os mga iya si pagtu'o, si paghigugma' pati' si pag'ilob.

³Da'inan may liwat, sumatin i kamabu'utan danda nga magin diyusnon si kinabuhi', pariho si ga'i pagparagutgot o ma'in ngani' pagparapalungulango. Lugod, kinahanglan nga akaturo' mga iya kon ay i mahalap.

⁴Mangno, pwidi mga iya akapakulaw si mga dadi'-dadi'on pa danda kon pinapa'i paghigugma' si mga alla-na pati' si mga dadi'-na. ⁵Pwidi liwat mga iya akasumat sito mga danda kon pinapa'i i pagdalom si mga isip-na pati' i paglikay si pagparapakasala'. Kinahanglan liwat mga iya agsumat nga kunta' yayto mga danda pirmi sibot si mga kalugaringun-na panimalay, nga magin daluman mga iya, nga agsunod si mga alla-na basi' pina'agi sinan mga buhat, gana' makapara'at bisan say si allingun-na si Diyos.

⁶Si pariho pa'agi, aghaton i mga dadi'-dadi'on pa lalla nga kinahanglan mga iya agkatara'o pagdalom si mga isip-na. ⁷Si intiro gawi'-mo, pakulawon si mga iya i pagbuhat pirmi si kahalapan. Si pagparaturu'-mo, pakulawon nga kinasing-kasing to gayod, gana' sinuruswirti, ngan ⁸tama' i nagparapahalling-mo nga ga'i pwidi asudhi' basi' bisan say magpanguntra si ka'aw agpakamalu'an tungod kay gana' mga iya sapa'arun-arun-na si kita.

⁹Sumatin i mga uripon pagsunod gayod si mga amu-na si bisan ay, pagpalipay sito mga a'a, ngan ga'i pagparapinulusupo. ¹⁰Kinahanglan liwat nga ga'i paglaris si mga amu-na, kundi' agpakulaw lugod nga sadang tarapuran, basi' pina'agi si dimu'an buhat-na, akapa'aghat si bisan say i nagparaturu'-ta hi'unong si Diyos nga Paragsalbar-ta kam.

¹¹Da'ito sito i pagturu'-mo tungod kay kinakulawan na si dimu'an a'a i mapinalangga'on pagpanginanu-na si Diyos si pagpabawa-na si makabuwan katalwasan. ¹²Tungod kay akakinda kita kam si kadaluman-na, a'aghat kita kam pagdiri' si bisan ay nga ma'in diyusnon pati' si mga kinalibutanon karuyag. Pwira pa sinan, agpasayod to liwat si kita kam kon pinapa'i pagdalom si mga isip-ta, pagbuhat si matadong pati' diyusnon si pag'istar-ta pa ato si kalibutan. ¹³Da'inan hamok sinan i angay kina'iya si pagparapanimulat-ta si nag'anduy-ta nga akabuwan kalipayan ngan kamurayaw nga gana' la'in kon ma'in i pagpada'ituna gihapon si Jesu-Kristo huwang i maka'angayan danta'-na. Iya i makagagahom Diyus-ta pati' Paragsalbar-ta kam. ¹⁴Agpa'unung-na i kinabuhi'-na basi' alukat kita kam si pagka'uripon si karat'an ngan basi' pina'agi si paghugas si sala' akatindog iya adda grupo nga kalugaringun-na gayod ngan makibubuhaton si mga kahalapan.

¹⁵Iyay nan dimu'an i angay surumatun-mo. Aghaton i magpanutu'o pag'ako' sito dimu'an ngan i magpandiri' may isugin ngan isplikarin pahalap sigon si pagkagamhanan-mo. Dakaw agtugot nga aniya' si ka'aw magtamay.

I La'in Pa mga Kinahanglanon Nagbuhat

3 ¹Pa'intumon i magpanutu'o nga kinahanglan mga iya ma'inaku'-aku'on si mga punu'an, masinunuron si magpantinagal si gubyirno ngan pirmi makibubuhaton si kahalapan. ²Kinahanglan liwat mga iya nga ga'i agparapanggutgot, ga'i agparapakihiran kundi' pasinsyuso ngan agpakulaw pirmi si pagkadaluman pati' si pagkamapa'inubsanon si bisan say aha'a.

³Angay hamok nga da'inan sinan i pagtratar-ta kam si mga iya kay siray akapariho may kita kam si mga iya nga ma'in mga madunong, masinupakon, nagpandaya'an ngan nag'uripon si pala'in-la'in klasi si kinalibutanon kasindak pati' karuyag. Pariho si mga iya, agara' kita kam siray pagtuyo' pagpasakit si la'in pati' pagka'awa', ngan agsihurumut-humutay. ⁴Pero ngan pagpakulaw-na si kadaluman-na pati' gugma'-na si Diyos nga Paragsalbar-ta kam, ⁵agtalwas-na kita. Ma'in tungod si mga matadong buhat-ta nga aruyag iya pagtalwas, kundi' tungod kay angabat iya kalu'oy para si kita. Agtalwas-na kita pina'agi si pagpabawa si Espirito Santo paghugas si kina'iya-ta pagpara' si sala' basi' akabuwan baha'o kinabuhi' ngan akapabag'o si kita. ⁶Ga'i ag'alang-alang i Diyos pagpa'ayop

si kita si Espirito Santo pina'agi si Jesu-Kristo nga Paragsalbar-ta. ⁷Agda'anan sinan i Diyos basi' agkahirimo kita kam mga iridiru-na ngan tungod sinan, sa'angkun-ta i kasiguruhan si nag'anduy-ta kinabuhi' nga gana' katapusan-na. Mga iridiro kita kam tungod kay para si iya mga matadong kita kam ngan sa'angkun-tay nan pagkamatadong pina'agi si mapinalangga'on pagpanginanu-na. ⁸Iyay nan i allingon nga sadang tarapuran. Sanglit karuyag-ko nga pusukado kaw pagsumat mahi'unong sinan dimu'an, basi' i magpantapod si Diyos agdisidir pirmi pagbuhat si kahalapan. Iyay nan gayod i bali halap ngan mahaya sinan i kapulsanan-na para si dimu'an.

⁹Pero dakaw pahuwang si mga bararagaw nga ga'i aggamit si kadunong pati' i parti si mga ginikanan-na si ka'aha'an. Da'nan liwat, dakaw pahuwang si pagpakidibati pati' pagpakihiran mahi'unong si bala'od, kay gana' gayod sinan kadatahan-na. ¹⁰Parti namay si a'a nga agparapabulag si magpanutu'o, waydungin dahulo iya si primiro ngan kon si kaduwa bisis ga'i pa iya mamati', dakaw agpata'an nga akabawa pa iya si mga a'a pina'agi si mga turu'-na. ¹¹Akasiguro kaw nga yaynan klasi a'a gana' sa'isipan-na mahalap ngan addangan iya nga agtuyo' pagsala' kay mismo iya akatu'anang nga mara'at i mga buhat-na.

I Ultimo mga Panugun-tugon

¹²Papada'anan-ko si Artemas o ma'in ngani' si Tiquico. Si panakka-na, talinguha'on nga pada'iray-mo ako ari si syudad Nicopolis, kay akapinsar ako pagpalipas ari si tigtugnawon. ¹³Himu'on i sahimu-mo pagbulig si Zenas nga abugado pati' si Apolo para si pagbiyahi-na mga iya. Paniguruhon nga gana' mga iya pangulangan-na. ¹⁴Para si ka'aradda-ta magpanutu'o, kinahanglan nga tagama-na i mga kalugaringun-na pagbuhat pirmi si kahalapan basi' ga'i mga iya angulang si mga pangallaw-allaw kinahanglanun-na si la'in ngan basi' ga'i akawang i mga kinabuhi'-na.

¹⁵Mangumusta si ka'aw i intiro kahuruwangan-ko. Pangumustahin na hamok kami' si magpanhigugma' si kami' tungod si pag'arabuyon si pagtu'o. Amalako kami' nga padayun-na si Paragdalom i mapinalangga'on pagpanginanu-na si ka'am dimu'an anan.